

ORIGINALAS SIUNČIAMAS NEBUS
2019-08-08 Nr. S. 156

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai
Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai
Kopija:
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TABAKO, TABAKO GAMINIŲ IR SU JAIS SUSIJUSIŲ GAMINIŲ KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I-1143 2, 17, 26 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO BEI 15¹ STRAIPSNIU PAPILDYMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-3603 PROJEKTO

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija parengė ir pateikė išvadoms gauti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 2, 17, 26 straipsnių pakeitimo bei 15¹ straipsniu papildymo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3603“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), kuriuo yra svarstomas Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 2, 17, 26 straipsnių pakeitimo bei 15¹ straipsniu papildymo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3603 (toliau – Įstatymo projektas), siekiant uždrausti viešai pardavimo vietose eksponuoti (demonstruoti) tabako gaminius, su jais susijusius gaminius ir įrenginius, skirtus šiems gaminiams vartoti.

Lietuvos pramonininkų konfederacija remia tikslą gerinti visuomenės sveikatą, gyvenimo ir darbo sąlygas. Tuo pačiu esame įsitikinę, kad į šį tikslą nukreiptos priemonės turi būti proporcingos, veiksmingos, pagrįstos nedviprasmiškais moksliniais įrodymais ir atitinkančios tarptautinius ES ir atskirų valstybių narių įsipareigojimus.

Lietuvos pramonininkų konfederacija (LPK) iš esmės pritaria Nutarimo projektui, tačiau siūlo jį tobulinti:

- pirma, Įstatymo projekte nustatyta, kad tabako gaminių pardavimo tiesiogiai neprieinamu būdu reikalavimas būtų įvedamas – 2020 m. gegužės 1 d., o Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija iki 2020 m. balandžio 30 d. turėtų priimti šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus. Taigi Įstatymo projektas siūlomas įgyvendinti po 5 mėnesių po priėmimo, jei jis būtų priimtas dar šiais metais. LPK manymu, atsižvelgiant į tarptautinę praktiką, tai yra nepagrįstai trumpas terminas. Kitose valstybėse, kuriose veikia tabako gaminių pardavimas tiesiogiai neprieinamu būdu, įgyvendinimo terminai buvo aiškūs, proporcingi ir suteikiantys visiems rinkos dalyviams, proporcingai jų dydžiui, galimybę pasiruošti naujiems prekybos ribojimams – Suomijoje draudimas buvo priimtas 2010 m., įgyvendintas 2012 m.; Jungtinėje Karalystėje draudimas buvo priimtas 2010 m., didelėse prekybos vietose įgyvendintas 2012 m., visose kitose prekybos vietose – 2015 m.; ir pan. **Taigi Įstatymo projektas koreguotinas, nustatant proporcingus draudimo įgyvendinimo terminus bei atsižvelgiant į smulkųjį bei vidutinį verslą ir prekybos vietų dydį, numatant pailgintus įgyvendinimo terminus.**
- Antra, tabako gaminių pardavimas tiesiogiai neprieinamu būdu yra laikomas priemone, turinčia poveikį, lygiavertį prekybos apribojimams, kurie savo ruožtu įprastai laikomi techniniais reglamentais, kuriems pagal Direktyvos 2015/1535 nuostatas yra taikoma notifikavimo

procedūra. ES ir EEE valstybės narės, tokios kaip Suomija, Jungtinė Karalystė, Estija, Latvija ir Norvegija, praeityje notifikavo nuostatas, susijusias su draudimais tiesiogiai parduoti tabako gaminius prekybos vietose. **Dėl šios priežasties manome, kad Lietuva privalo notifikuoti Įstatymo projektą Europos Komisijai pagal Direktyvos 2015/1535 procedūrą.**

- Trečia, atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje buvo numatytas tik tabako gaminių pardavimo tiesiogiai neprieinamu būdu svarstymas, neapimant kitų Įstatymo projektu siūlomų gaminių, o 2019 m. vasario 27 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 209 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimo Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“ pakeitimo“ numatyta priemonė – reglamentuoti tabako gaminių pardavimą tiesiogiai neprieinamu būdu – buvo išbraukta ir tai numatęs Vyriausybės programos įgyvendinimo plano punktas pripažintas netekusiu galios.
- Ketvirta, iš viešai prieinamų duomenų galima matyti, kad tabako gaminių pardavimas tiesiogiai neprieinamu būdu skirtinga apimtimi galioja tik 6 ES valstybėse narėse iš 28. Tuo tarpu pasaulyje šį ribojimą yra įvedusios tokios šalys kaip Kanada, Naujoji Zelandija, Rusija, Baltarusija, Kosovas, Tadžikistanas, Turkmenistanas, Saudo Arabija. Nei vienoje iš šių šalių, toks ribojamas nėra taikomas su tabako gaminiams susijusiems gaminiams ar įrenginiams, skirtiems šiems gaminiams vartoti. Dar daugiau, Kanados tabako vartojimo stebėsenos tyrimo duomenimis 2014 m. atlikto *Ian Irvine ir Hai V. Nguyen* tyrimo duomenimis, statistiškai reikšmingo poveikio rūkymo paplitimui ar asmenų metimui rūkyti tabako gaminių eksponavimo draudimas neturėjo. Tokių pačių išvadų yra priėję *Patric Basham ir John Luik* 2011 m. *Economic Affairs* (Vol. 31, No. 1, pp. 96-102) paskelbtame tyrime „*Tobacco Display Bans: A Global Failure*“, kuriame buvo tirtas tabako gaminių pardavimo tiesiogiai neprieinamu būdu veiksmingumas Kanadoje, Islandijoje, Tailande ir Airijoje. Šio tyrimo autoriai, be kita ko, pabrėžė ir tai, kad toks draudimas turėjo reikšmingą neigiamą poveikį mažmeninės prekybos sektoriui ir skatino nelegalią prekybą tabako gaminiams. LPK pasisako už tarptautinėje praktikoje pasiteisinusias, proporcingas ir efektyvias reguliavimo priemones. **Dėl aukščiau išvardintų priežasčių pasigendame informacijos, faktų ir duomenų, kaip konkrečiai tabako gaminių pardavimas tiesiogiai neprieinamu būdu Lietuvoje prisidės prie tabako gaminių vartojimo paplitimo mažinimo bei tabako gaminių pardavimo tiesiogiai neprieinamu būdu įvedimo poveikio vertinimo, kadangi jis atliktas nebuvo.**

Pagarbiai

Vykdomasis direktorius

Ričardas Sartatavičius